

ปฏิรูปการศึกษาภายใต้พลวัต AEC: กรณีการใช้ Facebook เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน

Education Reform under the AEC Dynamic: Case of Using Facebook to Enhance Teaching and Learning Efficiency

ยูทธ์ ชัยประวิตร

Yudh Jayapavitra

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต ถนนพหลโยธิน ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000
Faculty of Business Administration Rangsit University, Phahonyothin Rd., Lak-hok, Patumthane, Thailand 12000
E mail: dr.yudh@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่มีการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์ e-Learning Success Model และสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนในรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งนี้ Facebook ดังกล่าวถูกออกแบบตาม e-Learning Success Model และตั้งค่าเป็น Secret Group “RSU MGT309 ภาวะผู้นำ 2/2557” (หรือ MGT309 Facebook) ผลการวิจัยพบว่า MGT309 Facebook ดังกล่าวสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อการปฏิรูปการศึกษาภายใต้พลวัต AEC และยังสามารถเป็นผลการวิจัยที่มีลักษณะทั่วไป (generalization) ของทุกรายวิชาที่มีการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน

คำสำคัญ: ปฏิรูปการศึกษา ประสิทธิภาพการเรียนการสอน

Abstract

This research aims to assess the teaching and learning efficiency of a course using Facebook as teaching and learning media. It analysed the e-Learning Success Model and created a poll on teaching and learning efficiency of MGT309 (Leadership) course for Term 2 /2014, Rangsit University. The Facebook conformed to the e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009), and was set as a secret group under the name “MGT309 ภาวะผู้นำ 2/2557” (or MGT309 Facebook). The result showed the MGT309 Facebook can enhance teaching and learning efficiency for the education reform under the AEC Dynamic. The result could also be generalized for other courses using Facebook as teaching and learning media.

Keywords: education reform, teaching and learning efficiency

1. บทนำ

เพื่อการเข้าสู่ ASEAN Economic Community (AEC) ซึ่งจะมีผลเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม 2558 ประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดกรอบแนวทางปฏิรูปการศึกษาให้มีการปรับระบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications Technology: ICT) เพื่อการศึกษาซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 30 ที่กำหนด “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัยรังสิตที่ได้ดำเนินการแล้วในหลายโครงการ เช่น โครงการ “แจก iPad Air นักศึกษาใหม่ปี 2557 เพิ่มศักยภาพการเรียนการสอนแบบ Smart Classroom” เป็นต้น

e-Learning คือการเรียนการสอนแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ ICT และระบบการจัดการเรียน (Learning Management System: LMS) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอนทั้งนี้ e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน System design ด้าน System delivery และด้าน System outcome แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009)

System design	System Quality
	Information Quality
	Service Quality
System delivery	Use
System outcome	Net Benefits
	User Satisfaction
	Institutional Outcome

Facebook คือบริการเครือข่ายสังคม (social network service) ที่สามารถนำมาใช้ป็นสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบ e-Learning โดยมีข้อดีเมื่อเทียบกับ LMS อื่น เช่น

- ไม่ต้องพัฒนาระบบขึ้นมาใหม่ จึงไม่มีความเสี่ยง ไม่เสียเวลา ไม่มีค่าใช้จ่าย ฯลฯ
- มีผู้ใช้ทั่วโลกอยู่แล้วกว่าหนึ่งพันล้านคน
- มีมาตรฐานของการใช้งานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก
- สามารถเข้าถึงได้โดยการเข้าสู่ Internet บนทุก Operating system ผ่าน Device ทุกชนิด (เช่น Smartphone, Tablet, Computer)
- สามารถใช้ร่วมกับ Standard applications อื่นได้ทุกชนิด
- สามารถใช้ได้ทุกภาษาในประเทศ ASEAN และเกือบทุกภาษาในประเทศทั่วโลก

2. วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่มีการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยทรวเคราะห์ e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) และสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนในรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต

การออกแบบการวิจัย คือ Single holistic-case design ตามระเบียบวิธีวิจัยแบบ Case Study Research (Yin, 2009) แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การออกแบบการวิจัย (Research design)

1	คำถามการวิจัย (Research question)	สถานศึกษาสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ภายใต้พลวัต AEC ได้อย่างไร
2	สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)	สถานศึกษาสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ภายใต้พลวัต AEC ได้โดยการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน
3	หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of analysis)	การเรียนการสอนรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิตที่มีการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน

3. อุปกรณ์และวิธีการ

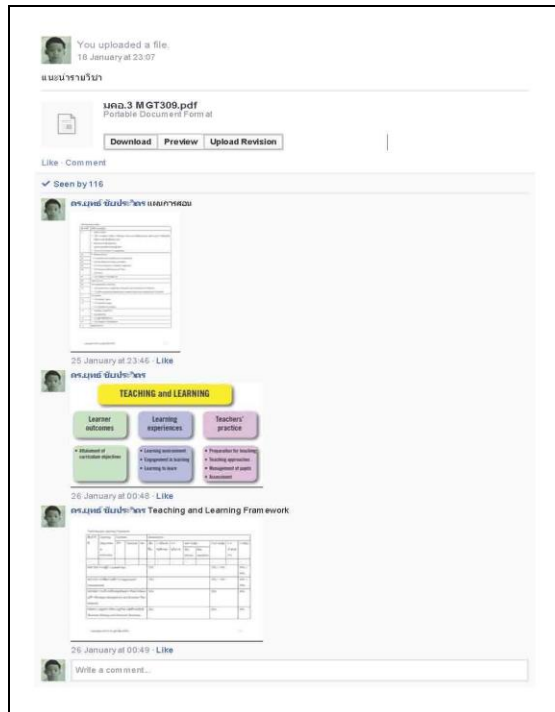
อุปกรณ์คือการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอนรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต โดยออกแบบตาม e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) และตั้งค่าเป็น Secret Group “RSU MGT309 ภาวะผู้นำ 2/2557” (หรือ MGT309 Facebook) แสดงในรูปที่ 1

รูปที่ 1 RSU MGT309 ภาวะผู้นำ 2/2557 (หรือ MGT309 Facebook)

ทั้งนี้ รายละเอียดของรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต แสดงในรูปที่ 2 ได้แก่

- มาตรฐานรายวิชา: กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- คำอธิบายรายวิชา: ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความเป็นผู้นำ วิธีบริหารมนุษย์สัมพันธ์และอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อพฤติกรรม การตัดสินใจของกลุ่มกับความสำเร็จและความล้มเหลวของกลุ่ม การวางตัวของผู้นำให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงานของกลุ่ม
- ตำราหลัก: The Art and Science of Leadership, Global Edition, 7/E by Afsaneh Nahavandi ©2015 Pearson
- ฯลฯ

รูปที่ 2 รายละเอียดของรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต

วิธีการคือการวิเคราะห์ความสอดคล้องของ MGT309 Facebook กับ e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) และสร้างแบบสำรวจเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่ลงทะเบียนจำนวน 127 คนต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต ที่มีการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยให้นักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชา MGT309ตอบว่าการสอนมีประสิทธิภาพ “มาก” หรือ “น้อย” ตามเกณฑ์ 13 ข้อของแบบประเมินการเรียนการสอนศูนย์สนับสนุนและพัฒนารับการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยรังสิต

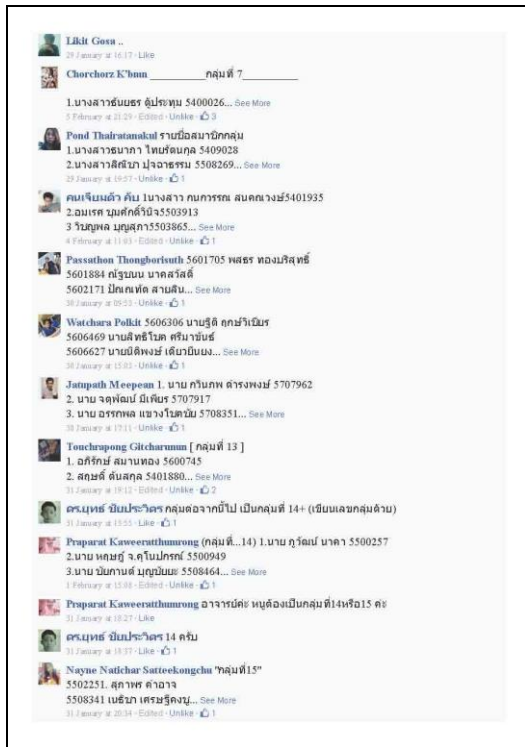
4. ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย 1 การออกแบบระบบ (system design)ของ MGT309 Facebook พบว่าสอดคล้อง e-

Learning Success Model (Lee-Post, 2009) ในหัวข้อ System Quality หัวข้อ Information Quality และ หัวข้อ Service Quality แสดงในรูปที่ 3 - รูปที่ 5 และ ตารางที่ 3

รูปที่ 3 ผลการวิจัย 1 การออกแบบระบบ (System design)(1/3)

รูปที่ 4 ผลการวิจัย 1 การออกแบบระบบ (System design)(2/3)

รูปที่ 5 ผลการวิจัย 1 การออกแบบระบบ (System design)(3/3)

ตารางที่ 3 ผลการวิจัย 1การออกแบบระบบ (system design)

e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009)		MGT309 Facebook
System design	System Quality 1. easy-to-use 2. user friendly 3. stable 4. secure 5. fast 6. responsive	✓
	Information Quality 1. well organized 2. effectively presented 3. of the right length 4. clearly written 5. useful 6. up-to-date	✓
	Service Quality 1. prompt 2. responsive 3. fair 4. knowledgeable 5. available	✓

ผลการวิจัย 2 การส่งระบบ (system delivery) ของ MGT309 Facebook พบว่าสอดคล้อง e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) ในหัวข้อ Use แสดง ในรูปที่ 6 และตารางที่ 4

รูปที่ 6 ผลการวิจัย 2 การส่งระบบ (system delivery)

รูปที่ 7 ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชา MGT309 ภาคการศึกษาที่ 2/2557

ตารางที่ 4 ผลการวิจัย 2 การส่งระบบ (system delivery)

e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009)		MGT309 Facebook
System delivery	Use 1. PowerPoint slides 2. audio 3. script 4. discussion board 5. case studies 6. practice problems 7. Excel tutorials 8. assignments 9. practice exam	✓

ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชา MGT309 ภาคการศึกษาที่ 2/2557 แสดงในรูปที่ 7 และตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนรายวิชา MGT309 2/2557

	ความคิดเห็น	จำนวน
1	คำตอบ “มาก”	78 คน
2	คำตอบ “น้อย”	1 คน
3	ไม่มีคำตอบ	48 คน
	รวม	127 คน

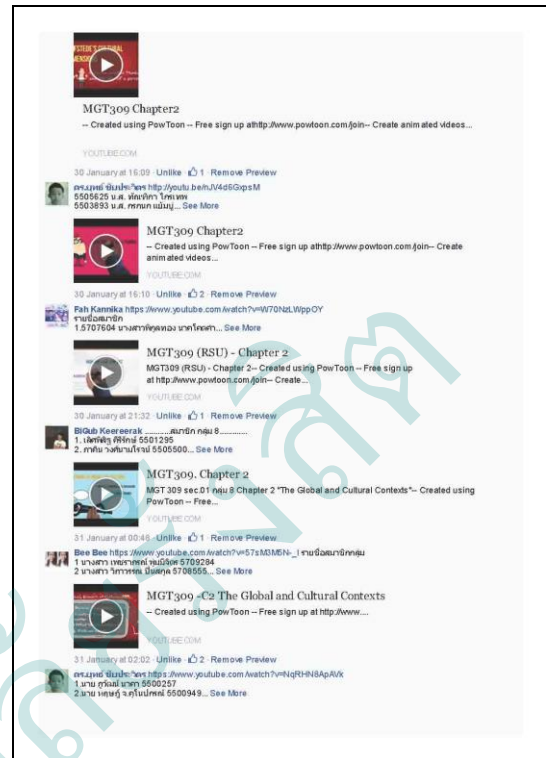
หมายเหตุ - ไม่มีคำตอบเนื่องจากนักศึกษาส่วนหนึ่งยังไม่มี Facebook หรือมีแล้วแต่ยังไม่ได้เป็น Member ใน MGT309 Facebook

ผลการวิจัย 3 ผลลัพธ์ระบบ (system outcome) ของ MGT309 Facebook พบว่าสอดคล้อง e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) ในหัวข้อ Net Benefits และหัวข้อ User Satisfaction ส่วนหัวข้อ

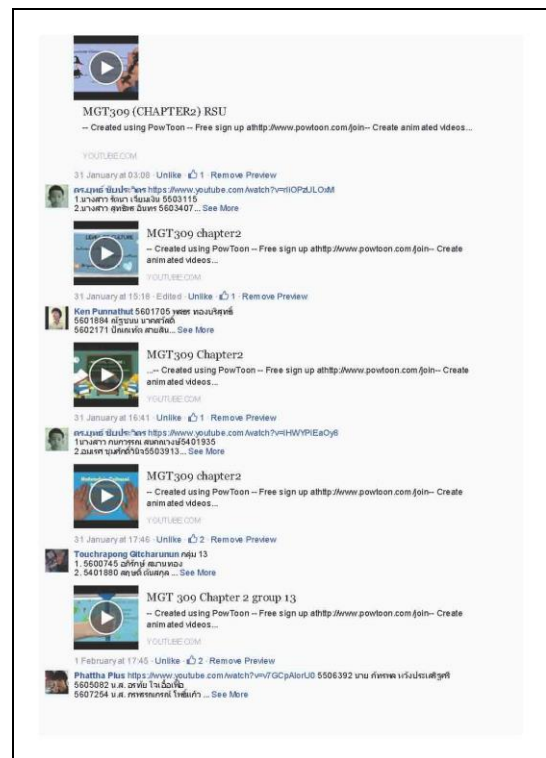
Institutional Outcome ยังไม่สามารถได้ผลวิจัยในขั้นนี้ เนื่องจากจะต้องทำการวิจัยในระดับสถานศึกษาต่อไป แสดงในรูปที่ 8 – รูปที่ 12 และตารางที่ 6

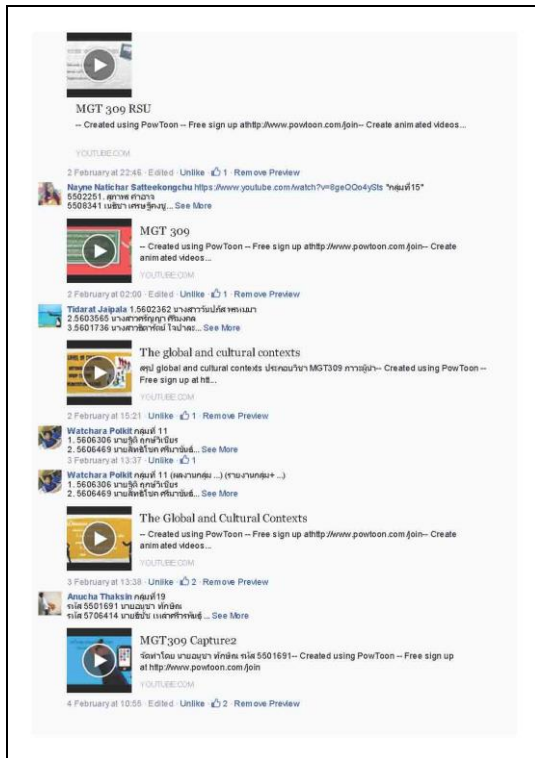
รูปที่ 8 ผลการวิจัย 3 ผลลัพธ์ระบบ (system outcome) (1/5)

รูปที่ 9 ผลการวิจัย 3 ผลลัพธ์ระบบ (system outcome) (2/5)

รูปที่ 10 ผลการวิจัย 3 ผลลัพธ์ระบบ (system outcome) (3/5)

รูปที่ 11 ผลการวิจัย 3 ผลลัพธ์ระบบ (system outcome) (4/5)

รูปที่ 12 ผลการวิจัย 3 ผลลัพธ์ระบบ (system outcome) (5/5)

ตารางที่ 6 ผลการวิจัย 3ผลลัพธ์ระบบ (System outcome)

e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009)		MGT309 Facebook
System outcome	Net Benefits	✓
	1. enhanced learning 2. empowered 3. time savings 4. academic success	
	User Satisfaction	✓
	1. overall satisfaction 2. enjoyable experience 3. overall success 4. recommend to others	
	Institutional Outcome	?
	1. cost savings 2. higher rankings 3. increased enrollment	

ข้อวิจารณ์ของผลการวิจัยเป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกับผลการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาตัวอย่างเช่น ความคิดเห็นว่า “ดีมากตั้งแต่เรียนมาถึงปีสี่ไม่เคยได้ความรู้เท่านี้มาก่อนหลากหลาย สนุกดีค่ะการใช้เทคโนโลยีใกล้ตัวเป็นการให้มีส่วนร่วมดีค่ะ” ฯลฯ แสดงในรูปที่ 7

นอกจากนี้ Facebook ยังเป็นสื่อที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อการเข้าสู่ AEC เช่น นอกจากจะทำให้การเรียนการสอนมีลักษณะเวลาใดก็ตาม (anytime) และ ที่ใดก็ตาม (anywhere) ตามแบบ e-Learning ทั่วไปแล้ว Facebook ยังทำให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินการได้โดย สถาบันใดก็ตาม (any institute) สามารถเข้าถึงได้โดย อุปกรณ์ใดก็ตาม (any device) และสามารถรู้ ภาษาดังกล่าว (any language) ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการเข้าสู่ AEC ดังกล่าว

5. การอภิปรายผล

ผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อการปฏิรูปการศึกษาภายใต้พลวัต AEC ทั้งนี้ การออกแบบ Facebook ดังกล่าวต้องสอดคล้อง e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) ตัวอย่างเช่น กรณีการเรียนการสอนรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต

นอกจากนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวยังสามารถเป็นผลการวิจัยที่มีลักษณะทั่วไป (Generalization) ของทุกรายวิชาที่มีการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในปัจจุบัน ทุกประเทศใน ASEAN จะได้มีการนำ e-Learning มาใช้ในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาและ Facebook ก็ยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนดังกล่าวได้ ประเด็นการรับรอง (accreditation) ของหลักสูตรที่ใช้ e-Learning ก็ยังเป็นปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องมีการพิจารณาแก้ไขอย่างเร่งด่วน (Charmonman, 2005)

6. บทสรุป

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่มีการใช้ Facebook เป็นสื่อการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์ e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) และสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนในรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัยพบว่า MGT309 Facebook สอดคล้อง e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ความสอดคล้องของ MGT309 Facebook กับ e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009)

	MGT309 Facebook	e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009)
1	ผลการวิจัย 1 การออกแบบระบบ (System design)	- หัวข้อ System Quality - หัวข้อ Information Quality - หัวข้อ Service Quality
2	ผลการวิจัย 2 การส่งระบบ (System delivery)	- หัวข้อ Use
3	ผลการวิจัย 3 ผลลัพธ์ระบบ (System outcome)	- หัวข้อ Net Benefits - หัวข้อ User Satisfaction - หัวข้อ Institutional Outcome (?)

คุณภาพของงานวิจัยนี้ในประเด็น New knowledge และ Significant contributions แสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 คุณภาพของงานวิจัยนี้

	คุณภาพ	งานวิจัยนี้
1	New knowledge	สถานศึกษาสามารถใช้ Facebook เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ โดยการออกแบบให้สอดคล้อง e-Learning Success Model (Lee-Post, 2009) ตัวอย่างเช่น กรณีการเรียนการสอนรายวิชา MGT309 ภาวะผู้นำ (Leadership) ภาคการศึกษาที่ 2/2557 มหาวิทยาลัยรังสิต ที่สอดคล้องการออกแบบระบบ (system design) และการส่งระบบ (system delivery) ทำให้ได้ผลลัพธ์ระบบ (system outcome) ที่เป็นประโยชน์สูงสุดของทั้งผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษา และส่วนรวม
2	Significant contributions	ผลการวิจัยสามารถเป็นผลการวิจัยที่มีลักษณะทั่วไป (generalization) ของทุกรายวิชาที่ใช้ Facebook ในการเพิ่ม

	ประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพื่อการ ปฏิรูปการศึกษาภายใต้พลวัต AEC
--	--

ข้อเสนอแนะคือ การประเมินประสิทธิภาพการเรียนการสอนในงานวิจัยนี้ เป็นเพียงการดำเนินการเบื้องต้น ซึ่งยังมีประเด็นเพิ่มเติมในรายละเอียด เช่น ประเด็นการพัฒนา e-Learning Success Model ประเด็นการแสดงตนของผู้แสดงความคิดเห็น ฯลฯ จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินการวิจัยต่อไป เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาภายใต้พลวัต AEC เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งผู้เรียน ผู้สอน สถานศึกษา และส่วนรวม

7. กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือจาก คณาจารย์ นักศึกษา บุคลากร ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

8. เอกสารอ้างอิง

- Charmonman, S. (2005). "University-Level eLearning in ASEAN." Proceedings of the Second International Conference on eLearning for Knowledge-Based Society, August 4-7, 2005, Bangkok, Thailand.
- Lee-Post, A. (2009). "e-Learning Success Model: an Information Systems Perspective." Electronic Journal of e-Learning Volume 7 Issue 1 2009, (pp 61 - 70), available online at www.ejel.org
- Yin, R. (2009). Case Study Research: Design and Methods. Sage Publications, Inc.